

DOPOSIAL'
NEVYPOVEDANÝ PRÍBEH
NAJVÄČŠEJ
JADROVEJ KATASTROFY

IKAR

30
ROKOV

S LÁSKOU KU KNIHAM

IKAR

POLNOC V ČERNOBYLI

ADAM HIGGINBOTHAM

POLNOC V ČERNOBYLI

ADAM HIGGINBOTHAM

IKAR

Adam Higginbotham
MIDNIGHT IN CHERNOBYL: THE UNTOLD STORY
OF THE WORLD'S GREATEST NUCLEAR DISASTER

Copyright © 2019 by Adam Higginbotham

All rights reserved.

Translation © 2020 by Patrick Frank

Jacket design © 2020 by Barbara Baloghová

Slovak edition © 2020 by IKAR, a.s.

Preklad vznikol s finančnou podporou Literárneho fondu.

ISBN 978-80-551-7498-3

Vanesse

Obsah

Poznámka k prepisu mien a názvov	7
Mapy	8
Aktéri	15
Prológ	19

1. ČASŤ: ZRODENIE MESTA

1. Sovietsky Prometheus	25
2. Alfa, beta, gama	41
3. Piatok 25. apríla, 17.00, Pripiať	60
4. Tajomstvá „mierového atómu“	72
5. Piatok 25. apríla, 23.55, dozorná 4. bloku	85
6. Sobota 26. apríla, 1.28, polovojenská hasičská stanica č. 2	99
7. Sobota, 1.30, Kyjev	116
8. Sobota, 6.15, Pripiať	135
9. Nedeľa 27. apríla, Pripiať	151

2. ČASŤ: SMRŤ IMPÉRIA

10. Mrak	167
11. Čínsky syndróm	183
12. Bitka o Černobyľ	194
13. V Nemocnici č. 6	208
14. Likvidátori	226
15. Vyšetrovanie	244

16. Sarkofág	259
17. Vylúčená zóna	277
18. Proces	289
19. Slonia noha	307
20. Hrobka Valerija Chodemčuka	318
Epilóg	333
Poďakovanie	339
Poznámky autora	342
Slovník	345
Dozimetrické jednotky	348
Poznámky	350
Použité zdroje	451
Fotografie	477
Register	478

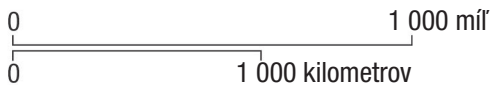
Poznámka k prepisu mien a názvov

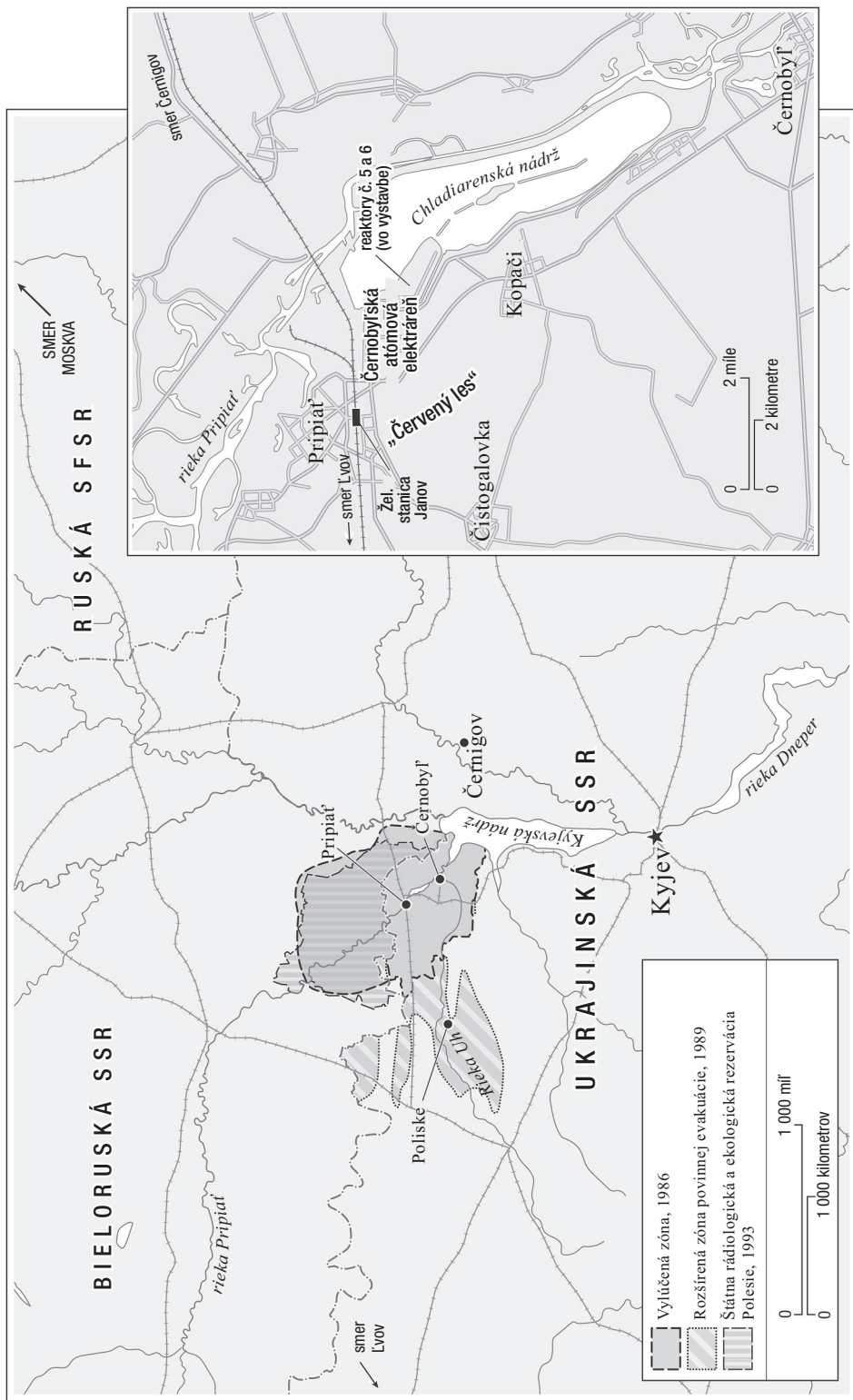
Táto kniha rozoberá historické udalosti. Bieloruské, ruské a ukrajinské slová v nej prepisujeme do latinky podľa štandardných pravidiel, niekedy aj trochu zjednodušene, aby boli ľahšie čitateľné. Vlastné mená, miestne názvy a merné jednotky sú vždy tie, ktoré sa používali v Sovietskom zväze v čase, keď došlo k opisovaným udalostiam.

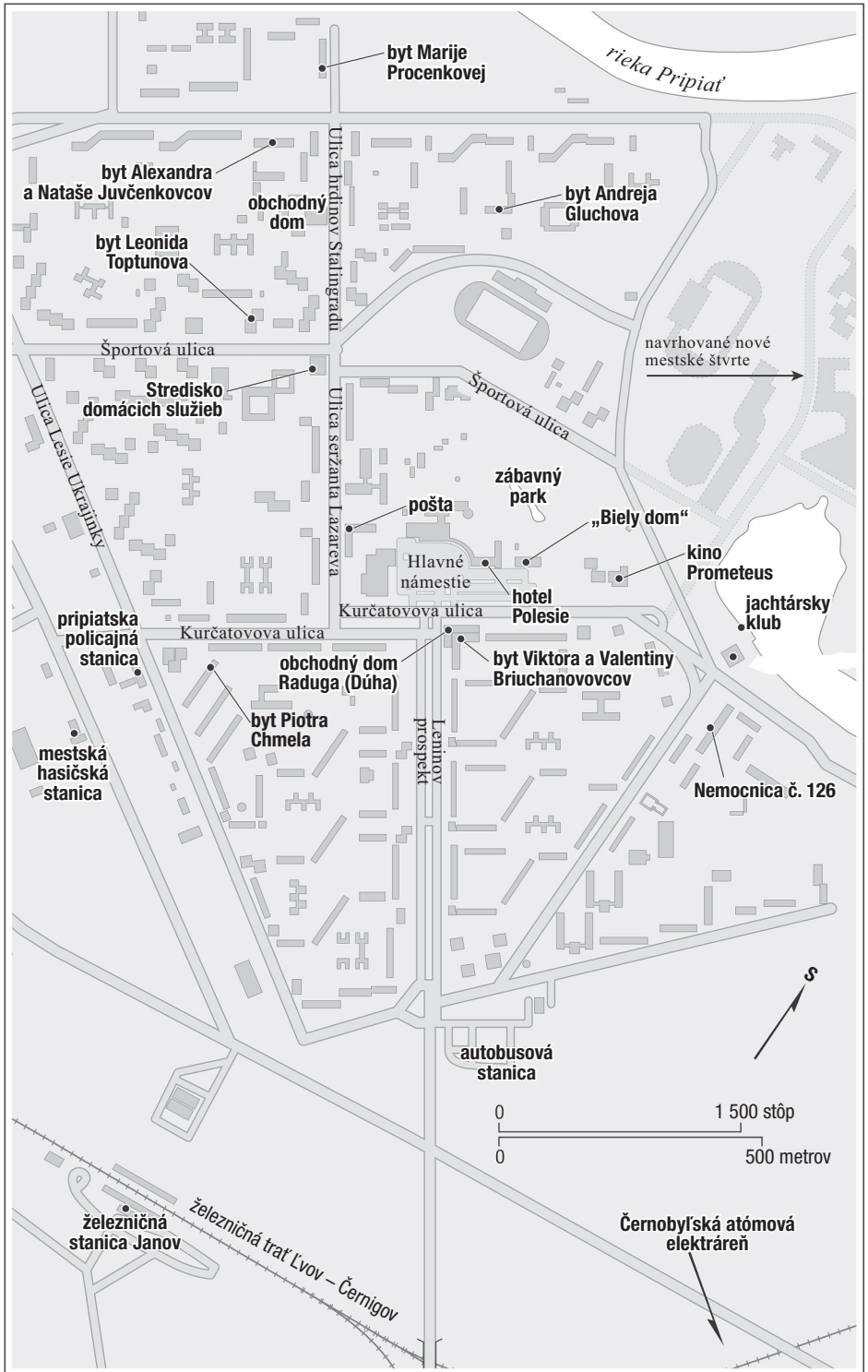
Sovietsky zväz v r. 1986

- ⊛ Hlavné mestá štátov
- ★ Hlavné mestá zväzových republík ZSSR
- ⚡ Jadrové elektrárne
- ⏸ Uzavreté mestá jadrového priemyslu

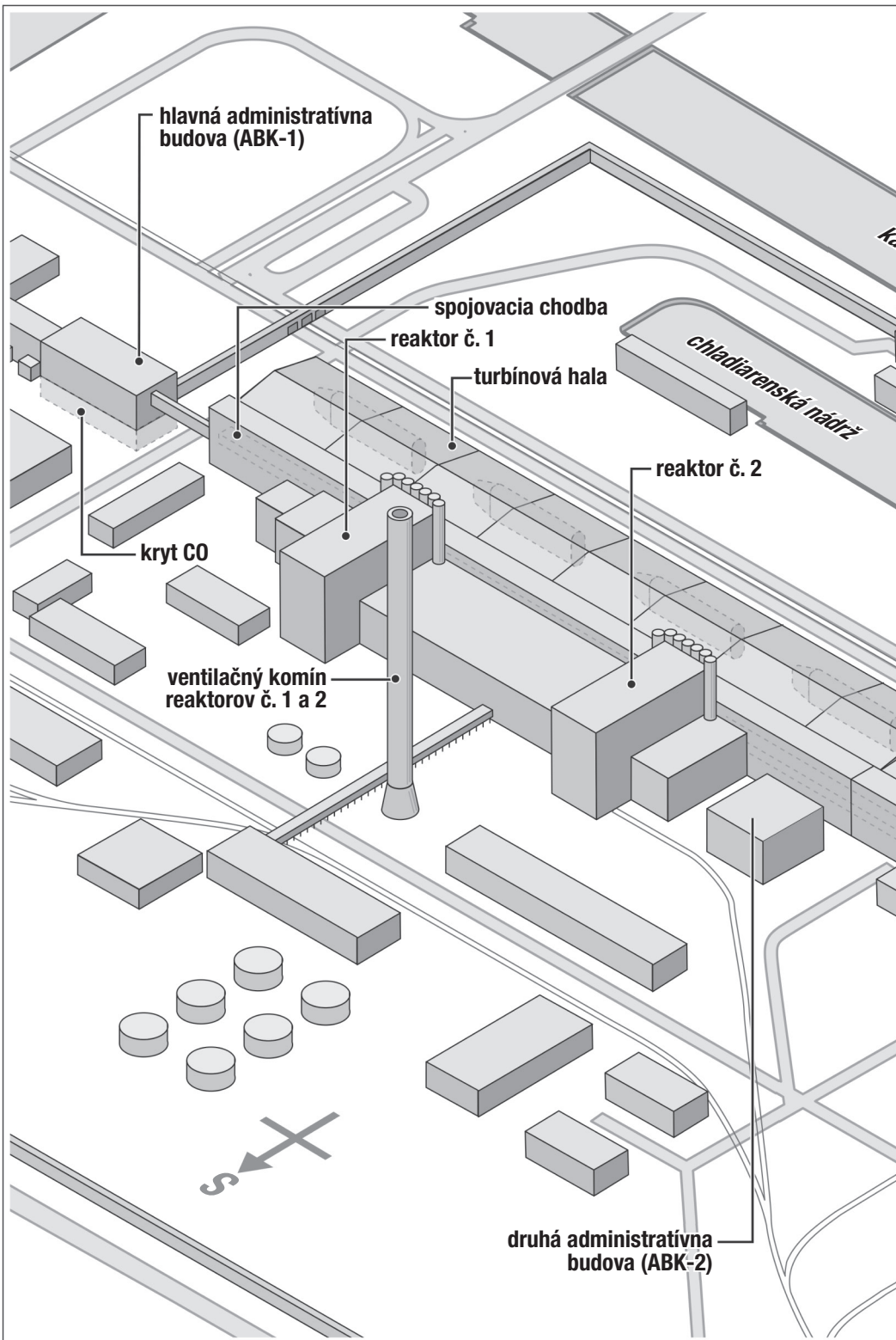

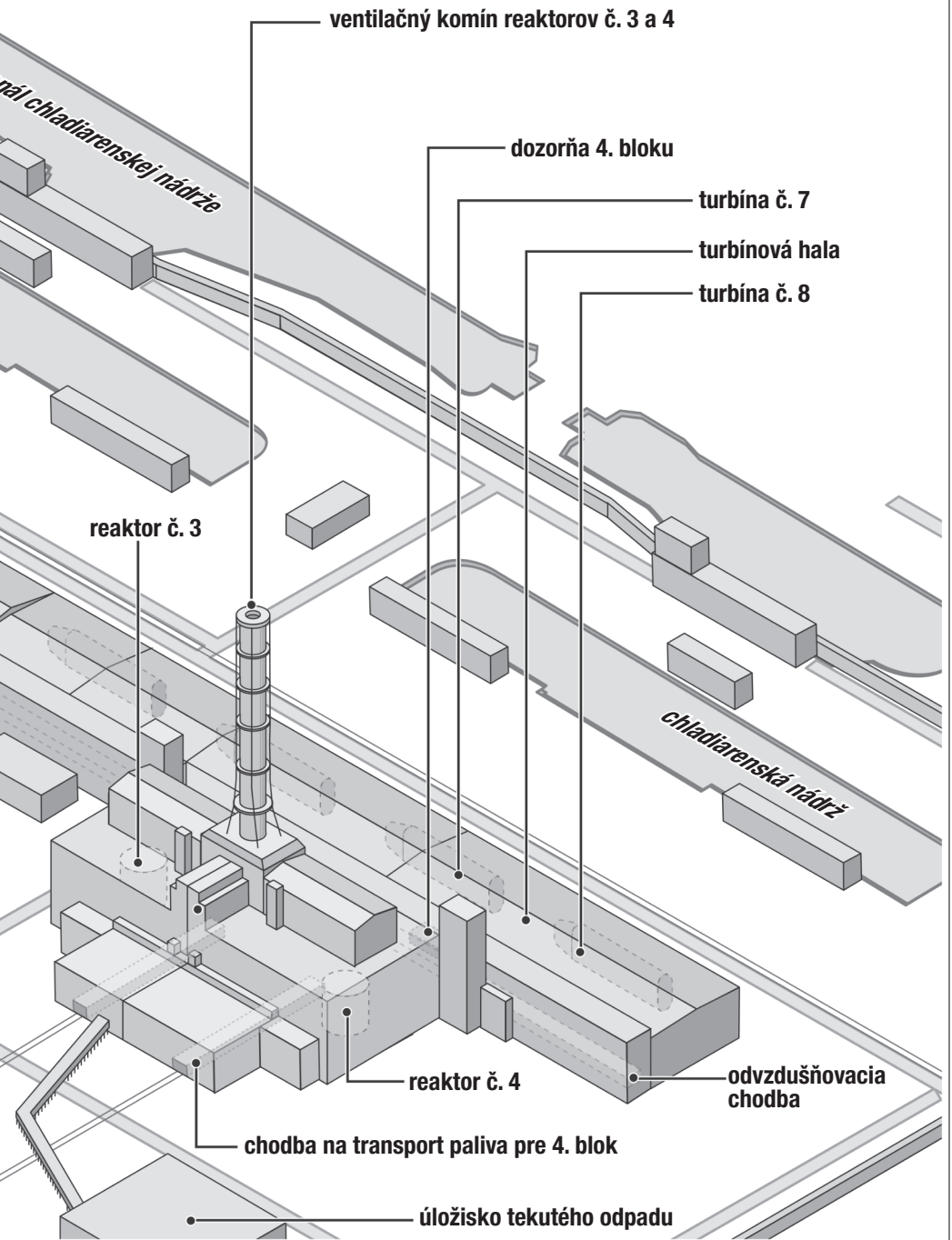
ČERNOBYĽSKÁ OBLASŤ A VYLÚČENÁ ZÓNA, 1986 – 1993

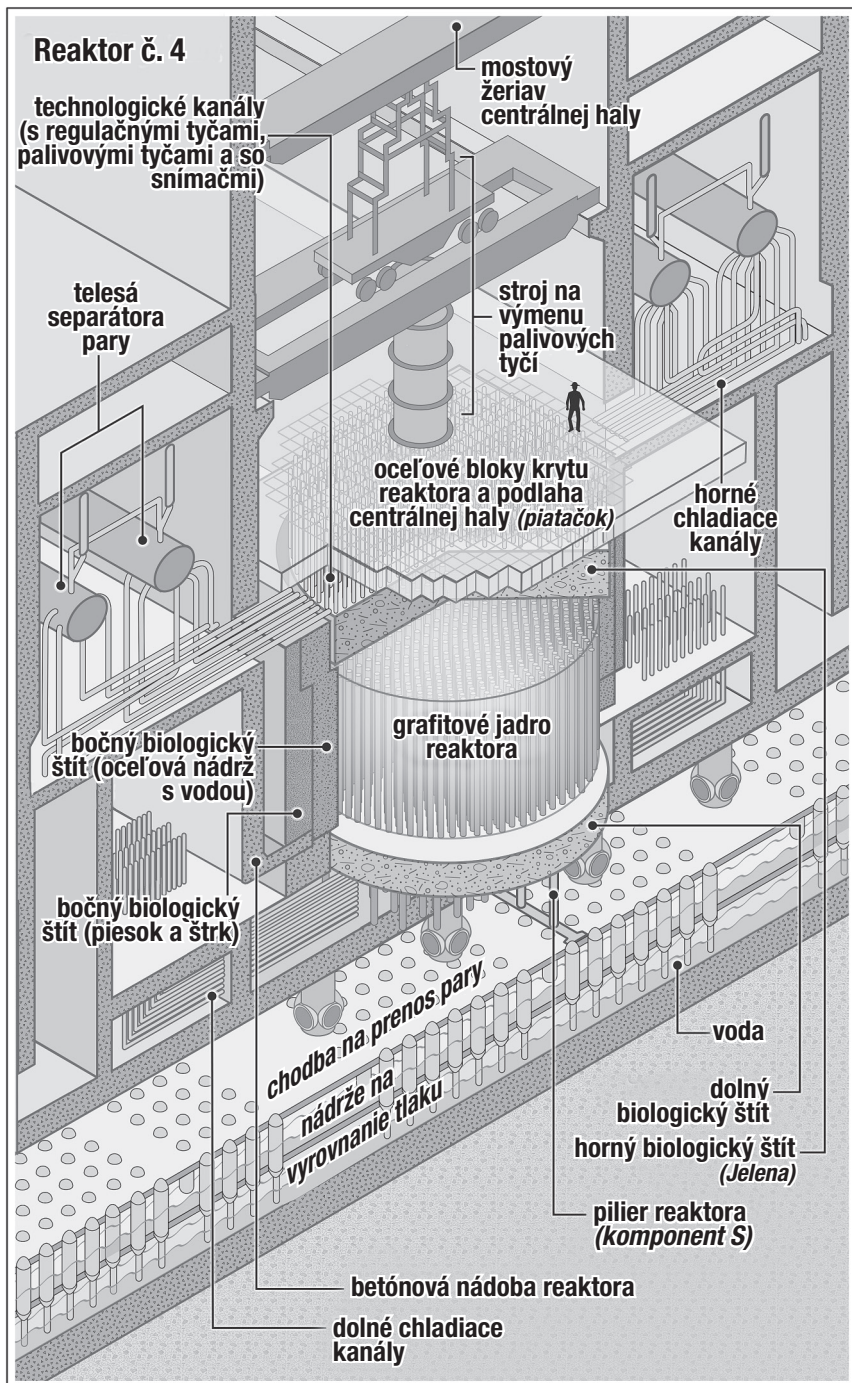

MESTO PRIPIAŤ V APRÍLI 1986

Černobyľská atómová elektráreň v apríli 1986

Aktéri

ČERNOBYĽSKÁ ATÓMOVÁ ELEKTRÁREŇ A MESTO PRIPIAŤ

VEDENIE

Viktor Briuchanov riaditeľ elektrárne

Nikolaj Fomin hlavný inžinier, zástupca riaditeľa

Anatolij Ďatlov prevádzkový námestník hlavného inžiniera

PRACOVNÍCI

Alexander Akimov vedúci 5. zmeny 4. bloku

Leonid Toptunov hlavný inžinier riadenia reaktora, 5. zmena,
4. blok

Boris Stoľarčuk hlavný inžinier riadenia bloku, 5. zmena,
4. blok

Jurij Tregub hlavný inžinier riadenia reaktora, 4. blok

Alexander Juvčenko hlavný strojní inžinier, 5. zmena, 4. blok

Valerij Perevozčenko vedúci zmeny v reaktorovej hale, 5. zmena,
4. blok

Serafim Vorobiov veliteľ civilnej ochrany

Veniamin Prianičnikov hlavný školiteľ jadrovej bezpečnosti
v elektrárni

HASIČI

mjr. Leonid Teľatnikov veliteľ polovojskej hasičskej stanice č. 2
(Černobyľská atómová elektráreň)

por. Volodymyr Pravyk veliteľ 3. zmeny polovojenskej hasičskej stanice č. 2 (Černobyľská atómová elektráreň)

por. Piotr Chmel veliteľ 1. zmeny polovojenskej hasičskej stanice č. 2 (Černobyľská atómová elektráreň)

por. Viktor Kibenok veliteľ 3. zmeny polovojenskej hasičskej stanice č. 6 (Pripiat')

srž. Vasilij Ignatenko príslušník 3. zmeny polovojenskej hasičskej stanice č. 6 (Pripiat')

PRIPIAT'

Alexander Jesaulov námestník predsedu pripiatskeho *Ispolkomu* mestského národného výboru

Marija Pročenkova hlavná architektka Pripiati

Natalia Juvčenkova učiteľka ruského jazyka a literatúry v Škole č. 4, manželka Alexandra Juvčenka

STRANA A VLÁDA

Michail Gorbačov generálny tajomník Komunistickej strany Sovietskeho zväzu, najvyšší predstaviteľ ZSSR

Nikolaj Ryžkov predseda sovietskej rady ministrov, ministerský predseda ZSSR

Jegor Ligačov hlavný ideológ Komunistickej strany Sovietskeho zväzu, druhý najplyvnejší muž politbyra

Viktor Čebrikov predseda Výboru štátnej bezpečnosti (KGB) ZSSR

Vladimir Dolgich tajomník Ústredného výboru Komunistickej strany ZSSR zodpovedný za ťažký priemysel vrátane jadrovej energetiky

Vladimir Marin vedúci jadrovej sekcie oddelenia ťažkého priemyslu a energetiky Ústredného výboru Komunistickej strany ZSSR

Anatolij Majorec sovietsky minister energetiky a elektrifikácie

Gennadij Šašarin námestník sovietskeho ministra energetiky, špeciálne zodpovedný za jadrovú energetiku

Volodymyr Ščerbyckyj prvý tajomník Komunistickej strany Ukrajiny a člen sovietskeho politbyra; najvyšší predstaviteľ Ukrajinskej sovietskej socialistickej republiky.

Alexander Laško predseda Rady ministrov Ukrajinskej sovietskej socialistickej republiky, ministerský predseda Ukrajiny

Vladimir Malomuž druhý tajomník Komunistickej strany Kyjevskej oblasti

Vitalij Skľarov ukrajinský minister energetiky a elektrifikácie

Boris Ščerbina námestník sovietskej rady ministrov, prvý predseda vládnej komisie pre Černobyľ

Ivan Silajev námestník sovietskej rady ministrov pre strojársky priemysel, člen Ústredného výboru Komunistickej strany ZSSR, druhý predseda vládnej komisie pre Černobyľ

ODBORNÍCI NA JADROVÚ ENERGETIKU

Anatolij Alexandrov predseda sovietskej akadémie vied a riaditeľ Kurčatovovho inštitútu atómovej energie zodpovedný za rozvoj jadrovej vedy a techniky v celom ZSSR

Jefim Slavskij minister stredného strojárstva, ktorému podliehali všetky aspekty sovietskeho programu jadrových zbraní

Nikolaj Dolležal riaditeľ sovietskej agentúry pre vývoj reaktorov NIKIET

Valerij Legasov prvý námestník riaditeľa Kurčatovovho inštitútu, priamy podriadený Anatolija Alexandrova

Jevgenij Velichov námestník riaditeľa Kurčatovovho inštitútu, vedecký poradca Michaila Gorbačova a hlavný protivník Valerija Legasova

Alexander Meškov námestník ministra stredného strojárstva

Boris Prušinskij hlavný inžinier Sojuzatomenerga – úradu jadrovej energetiky na ministerstve energetiky a elektrifikácie; veliteľ reakčnej skupiny OPAS pre nehody v jadrových elektrárnach

Alexander Borovoj vedúci neutrínového laboratória Kurčatovovho inštitútu a vedecký vedúci expedície do černobyľského komplexu

Hans Blix riaditeľ Medzinárodnej agentúry pre atómovú energiu vo Viedni, Rakúsko

GENERÁLI

gen. Boris Ivanov zástupca náčelníka generálneho štábu civilnej ochrany ZSSR

gen. Vladimir Pikalov veliteľ sovietskych vojsk chemickej ochrany

genmjr. Nikolaj Antoškin náčelník štábu 17. leteckej armády, Kyjevský vojenský okruh

genmjr. Nikolaj Tarakanov zástupca náčelníka civilnej ochrany ZSSR

LEKÁRI

Dr. Angelina Gusková primárka klinického oddelenia Nemocnice č. 6, Moskva

Dr. Alexander Baranov primár hematológie Nemocnice č. 6, Moskva

Dr. Robert Gale odborník na hematológiu vo fakultnej nemocnici Juhokaliifornskej univerzity, Los Angeles